

# ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

י"א.

עין משפט  
נר מצוה

יח א מ"י פ"ב מהל' מקי  
ממון הל' ט י וע'  
בהשגות ובמ"מ סמך עשין  
סו טו"ש"מ ח"מ ט"י ש'  
ספ"ק ט:  
י"ב ב ד מ"י פ"ב מהל'  
מקי ממון הלכה ו סמך  
עשין סו טו"ש"מ ח"מ סמך  
ש' ספ"ק ז:  
כ ה מ"י ש' הל' ה עשין  
בהשגות ובמ"מ טו"ש"ע  
ש' ספ"ק ג:  
כא ו מ"י ש' הלכה ד  
טו"ש"ע ש' ספ"ק ד:

רבינו חננאל (המשך)  
ביעוט, חציו שלחצי  
שהיה רביע שלוקח ויש  
שני לצורות, וכל דין  
משונה לשלם חצי מה  
משולם כדרכו, או דילמ'  
היתה מבעטת כו'. ועלתה  
בתיקו. בעי ר' אבא בר  
ממל היתה מהלכת במקום  
מיהות מבעטת לא  
[אלא] אם כן מנתות  
[וביעטתה]  
והתורה מהו. כיון דלא  
אפשר לסגור אלא אם כן  
מנתות, אורחה הוא ורגל  
ברשות הנוק נזק שלם  
משלם. או דילמ' השתא  
מיהות מבעטת נתון,  
וצורות ניהו. ועלתה  
בתיקו. וכל חצי שמעתא  
דסלקא להו בתיקו, קיימ'  
לן דממונא לקולא ולא  
מפקינן. בעי ר' ירמיה מר'  
וירא היתה מהלכת ברשות  
הרבים והתורה מהו. לקרן  
מדמינן ליה וחיוב לשלם  
אזי דילמ' תולדה דרגל היא  
הרבים ברשות הרבים  
פטורה. אמ' ליה תולדה  
דרגל היא. פשט ליה כרבא  
דאמ' בריש פירקין קמא  
צורות תולדה [דרגל] הן  
ופטורה ברשות הרבים.  
תוב בעא, הוהוה ברשות  
הרבים והלך הצדור הוהוה  
ברשות היחיד מהו. אמ'  
ליה עקירה אין כאן הנחה  
יש כאן. כלומר, במקום  
הפקידה רשות הרבים היא  
פטורה, וכיון שאין חיוב  
על העקירה בתנאה לא  
אכפת לן היכא היא.  
ואותוב עליה והדר ביה,  
ואמ' ליה הדר בי, ש"מ.

**ובהא קמיפלאגי** מר סבר י"ש העדאה ומר סבר  
אין העדאה לא בחד זמנא ובפלוגתא דסומכוס  
ורבנן קמיפלאגי והא משונה הוא דאית ביה  
בורני בעי רב אשי י"ש שנוי לצורות לרביע  
נזק או י"אין שנוי לצורות לרביע נזק תפשוט  
ליה מדרבא דבעי רבא י"ש העדאה לצורות  
או אין העדאה לצורות מכלל דאין שנוי  
דלמא רבא אם תמצא לומר קאמר אם  
תמצא לומר אין שנוי י"ש העדאה או אין  
העדאה תיקו<sup>ה</sup> בעי רב אשי כח כחו לסומכוס  
כבחו דמי או לא מי גמיר הלכה ומוקי לה  
בכח כחו או דלמא לא גמיר הלכה כלל  
תיקו: היתה מבעטת או שהיו צורות מנתות  
מתחת רגליה ושברה את הכלים משלם חצי  
נזק: איבעיא להו היכי קאמר היתה מבעטת  
והזיקה בביעוטה או צורות כאורחיהו  
משלם חצי נזק ורבנן היא או דלמא היתה  
מבעטת והזיקה בביעוטה או צורות מחמת  
ביעוט משלם חצי נזק הא כי אורחיה משלם  
נזק שלם ומני סומכוס היא ת"ש מסיפא  
דרסה על הכלי ושברתו ונפל השבר על כלי  
אחר ושברו על הראשון משלם נזק שלם ועל  
האחרון חצי נזק ואי סומכוס מי אית ליה חצי  
נזק ובי תימא ראשון ראשון להתזה ושני שני  
להתזה ושאיני ליה לסומכוס בין כחו לכח כחו  
אלא הא דבעי רב אשי כח כחו לסומכוס  
כבחו דמי או לא כבחו דמי תפשוט ליה  
דלאו כבחו דמי רב אשי כרבנן מוקי לה  
ובעי לה הכי היתה מבעטת והזיקה בביעוטה  
או צורות כאורחיהו חצי נזק הא מחמת

**רבי אשי כרבנן מוקי לה ובעי לה**  
**הכי.** הוה מני למימר דלמיל'  
קאמר אתמ' ל לאו ככחו דמי מנתות  
רבנן היא או סומכוס היא אלא  
עדיפא ליה למיזעי זיש שנוי ואין  
שנוי ונראה דבעיא דלעיל לא היתה  
אלא אי מנתות איירי בצורות כי  
אורחיה או ע"י שנוי ותו לא והש"ס  
הוסף מדעתו רבנן היא או סומכוס  
היא ורב אשי מפרש דלמיזעי להו  
אי י"ש שנוי לרביע או אין שנוי וכה"ג  
איכא פ' המקבל (נ"מ דף ק"ב. ושם  
ד"ה אומן) גבי צעיא דרב שש דקבלן  
עוצר צלל תלין או אין עוצר שהוסף  
הש"ס לומר אומן קונה בשצנח כלי  
כו' ורב שש שאלו סמך ובהגחול קמא  
(לקמן דף נ"ט. ושם ד"ה צלחת) מוכח  
דמיירי צלחתא דלגרתא<sup>ה</sup>:  
**במקום שאי אפשר לה אלא**  
**א"ב וכו'.** אין לפרש  
דאיירי צרה"ר ומיזעי ליה דלס'  
אורחיה פטור מידי דהוה ארגל מדלל  
קאמר היתה מהלכת ברשות הרבים  
כמו צנעא דנקמון ופ"ה עיקר:  
אלל

ביעוט רביע נזק ויש שנוי י"א דלמא היתה מבעטת והזיקה בביעוטה או  
צורות מחמת ביעוט חצי נזק ואין שנוי תיקו: בעי מיניה רבי אבא בר  
ממל מרבי אמי ואמרי לה מרבי חייה בר אבא היתה מהלכת במקום שאי  
אפשר לה אלא אם כן מנתות ובעטה והתירה והזיקה מהו כיון דאי אפשר לה  
אורחיה הוא או דלמא השתא מיהא מחמת ביעוט קמנתה צורות תיקו:  
בעא מיניה ר' ירמיה מר' זירא היתה מהלכת ברה"ר<sup>ה</sup> (ובעטה) והתירה והזיקה  
מהו לקרן מדמינן ליה וחיבת או דלמא תולדה דרגל הוא ופטורה אמר ליה  
מסתברא תולדה דרגל הוא התירה ברה"ר והזיקה ברה"ר מהו א"ל עקירה אין  
כאן הנחה יש כאן איתביה היתה מהלכת בדרך והתירה בין ברה"ר בין ברה"ר  
חיוב מאי לאו התירה ברשות הרבים והזיקה ברה"ר לא התירה ברה"ר והזיקה  
ברה"ר והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן א"ל הדרי בי איתביה דרסה על  
הכלי ושברתו ונפל השבר על כלי אחר ושברו על הראשון משלם נזק שלם  
ועל האחרון משלם חצי נזק ותני עלה במה דברים אמורים ברשות  
הניזק אבל ברה"ר על הראשון פטורה ועל האחרון חייבת מאי לאו התירה  
ברשות הרבים והזיקה ברשות הרבים לא התירה ברשות הרבים והזיקה  
ברה"ר והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן אמר ליה הדרי בי איני  
והאמר

**משונה הוא.** המהרגול שאין דרכו לתקוע בכלי: **דשדו ציה צורני.**  
**שיש זרעים בכלי דאורחיה להכניס ראשו בתוכו ולאכול וכוין**  
**דאורחיה לאכול אורחיה נמי לנעוק: יש שנוי לנעוק לרביע**  
**נזק.** לרבנן דפליגי אסומכוס ואמרי  
היכא דשינה בהן כגון צעטה ברגלה  
ומחמת ציעוט המיזה נזירות ושברה  
כלים מי חשיב שנוי והוי כחם ומשלם  
רביע נזק דהא אהעדאתן חצי נזק  
הלכן תמותן רביע נזק: או אין  
שנוי. לשלם רביע דלעולם חצי נזק  
שאין תמות והעדאה צהם דלא  
אשכחן חס דמשלם צהרי מפלגא:  
**מלל דאין שנוי.** דאי יש שנוי  
לרביע הוי ח"נ להעדאתן ואמאי  
אכטריכא לרבא למיזעי ודאי אין  
העדאה לשלם נזק שלם דהא  
תמות רביע נזק והעדאה חצי נזק:  
ומשני רב אשי **דלמא רבא חס סמאי**  
**לומר קאמר.** ותרווייהו מספקי ליה  
והכי קא מציעא ליה יש שנוי או  
אין שנוי ואם תמני לומר אין שנוי  
והוא דאין שנוי י"ש העדאה חצי נזק:  
והוא דאין שנוי י"ש העדאה חצי נזק:  
ומהני מסיני דלמיזעי חצי נזק לנעוק  
ומוקים לה צח כחו או לא גמיר:  
**והזיקה צנעטה.** צלל צורות  
ותולדה דקרן היא: ס"ש. דקמני  
ספא דמתני': **דרסה על הכלים**  
**כו'.** מדחיב לנעוק חצי נזק ש"מ  
מתני' לאו סומכוס היא: ראשון  
**לסוס.** אותו כלי שנשבר מחמת  
התות צהרי כלים שצרה עליו קרי  
לשון ואע"ג לנעוק נינהו משלם  
נזק שלם דסומכוס היא: אחרון  
**אחרון לסוס.** כגון שמאותו כלי  
שנשבר ע"י נזירות המיזה צהרי  
ושברו כלי שלישי דהוי כח כמו  
ומש"ה משלם חצי נזק: **פפשוט.**  
צעיא דרב אשי: **רב אשי כרבנן**  
**מוקי לה.** דכ צעיא דבעי רב אשי  
לעיל יש שנוי לנעוק או אין שנוי  
אהא מנתות צהרי לה ויהי קצעי  
היתה מבעטת כו': **היסה מהלכת.**  
צחצר הניזק מללה נזירות וא"ל  
שלם מהא מנתות כו': **אורחיה**  
**הוא.** ונזירות דלמא הוא ומשלם  
ח"נ: או **דלמא חסא מיהא**  
**מחמת ציעוט הוא.** וא"ת יש שנוי  
לנעוק לרביע נזק הא רביע נזק  
משלמת: לישנא אחרינא **אורחיה**  
**הוא.** ונזירות נינהו ותולדה דרגל  
אפילו אייער צנעוט והמזה הא לא  
משלם אלא חצי נזק דהא צללו הכי  
הוא מנתות או דלמא מחמת ציעוט  
אמי ואם הועדה צח משלמת נזק  
שלם דכיון דמשונה הוא הוי מולדה  
דקרן. מפ"ה המורה אלל הראשון  
עיקר: **לקרן מדמינן ליה.** הואיל  
ד(ובעטה) וחיבת ח"נ כי קרן: או

**דלמא.** כל נזירות כי אורחיהו מולדה דרגל נינהו ופטור צרה"ר: **הפיוס צרה"ר.** כי אורחיה והלכו נזירות צרשות הניזק  
ושברו כלים: **הנחה יש כאן.** במתניה. כלומר פטור הואיל ועקירה הוא במקום פטור: **והזיקה צרה"ר.** חייבת. אי אמרת צלמא  
נזירות כי אורחיהו לקרן מדמינן להו למיז צרה"ר כי קרן דהא דמי לקרן דמשלמת חצי נזק כי קרן ואע"ג דקרן משונה הוא  
ונזירות אורחיה הוא הלכן צרשות חייבת חצי נזק אלל לדידך דאמרת כל נזירות כי אורחיה לרגל מדמינן להו משום דהוי מולדה  
דרגל ואע"ג דהתם נזק שלם ונזירות חצי נזק אמאי תני צרה"ר חייב: **על הראשון פטור.** דרגל הוי ועל האחרון חייב מלל כו':  
והא"ר

(א) [לעיל ח"א ג' ר"מ מ"ג]  
(ב) [לעיל ח"א ד' ר"מ מ"ג]  
(ג) [לעיל ח"א ח' ר"מ מ"ג]  
(ד) [לעיל ח"א ט' ר"מ מ"ג]

**רבינו חננאל**  
דחיקן, לא בחדא זימנא  
וכו', והא משונה היא  
(דשדו) [דרשדו] ביה בורני  
פ"י כגון שהיו ורענין  
בכלי, והכניס העוף ראשו  
בתוכו ואכל,  
משונה אלא כן דרכו. בעי  
רב אשי, צורות כי  
אורחיהו חצי נזק: יש שינוי  
היל' חצי נזק, יש שינוי  
בצורות ואם ישנה לא  
יתחייב אלא חצי שלחצי  
הנזק שהוא רביע לכל  
הנזק, או אין שינוי.  
ותחייב אלא חצי שלחצי  
עוד רב אשי כח כחו  
לסומכוס דאמ' צורות  
נזק שלם מוקי לה כבורה  
והא דגמירא לן היל'  
צורות חצי נזק גם הוא  
גמיר היל' דא מוקי לה  
בכח כחו או דילמ'  
גמיר היל', ועלתה גם זו  
בתיקו. פ"י כח כחו, כגון  
שהיה פרה מהלכת ונתנה  
צדור מתחת רגליה ושברה  
כלים, זה כחה. אבל אם  
נתו עוד שבר מן הכלי  
ונפל על כלי אחר ושברו,  
זו היא כח כחה. פ"י:  
היתה מבעטת או שהיו  
צורות וכו'. איבעיא להו  
מתני' היכי פירושא, היתה  
מבעטת והזיקה בביעוטה  
הזיקה ותולדה דקרן.  
וצורות כי אורחיהו,  
ובתרויהו חצי נזק ורבנן  
היא, או דילמ' חצי נזק  
מבעטת והזיקה בביעוטה  
שהיה תולדה דקרן, אינימי  
צורות בביעוטה חצי נזק.  
הא צורות כי אורחיהו  
צורות וכו'. ומתני' (רבנן)  
[סומכוס] היא. ת"ש  
מסיפא דמתני', דרסה על  
כלי ושברתו ונפל על כלי  
אחר ושברו, על הראשון  
משלם נזק שלם ועל  
האחרון חצי נזק. ואי  
סומכוס, מי אית ליה חצי  
נזק. פ"י דרסה על כלי  
ושברתו, לן רגל  
ברשות הניזק נזק שלם.  
אלל אם נתו מכה דריסה  
השבר ההוא ונפל על כלי  
אחר ושברו, דהיינו  
צורות כי אורחיהו, חצי  
נזק. ש"מ מתני' רבנן היא,  
דלסומכוס לית ליה חצי  
נזק. וכי תימ' הא דתני  
דרסה, לא דרסה על הכלי  
ממש אלא דרסה על אבן  
והלכה ונפלה האבן מכה  
דריסתה על כלי ושברתו,  
ועוד נתו שבר מן הכלי  
בעת שבירתו ונפל על כלי  
אחר ושברו, שנמצא מכה  
הראשון ושבר מכה  
ולפיכך משלם נזק שלם  
ושיני מכה כחה לפיכך חצי  
נזק. אלא הא דבעא רב  
אשי כו'. ואמרי רב אשי  
כרבנן מוקי לה ובעי לה  
הכי, היתה מבעטת והזיקה  
בביעוטה וצורות כי  
אורחיהו, בתרויהו חצי  
נזק. הא צורות מחמת